

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Kemikalier
Ref. MIAUM/HESEL
Den 12. januar 2022
MIM 12-22

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens delegerede retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU (RoHS-direktivet) vedrørende fornyelse af undtagelse 2.b.4 for anvendelsen af kviksølv i lysstofrør til anden almenbelysning og specialformål (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har den 17.12.2021 fremsendt en delegeret retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU af 8. juni 2011 om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr. Med retsakten fornys undtagelse 2.b.4 for anvendelsen af kviksølv i lysstofrør til anden almenbelysning og specialformål i en tidsbegrænset periode. Den delegerede retsakt vurderes ikke at svække beskyttelsesniveauet i Danmark, eller at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, da der er tale om en forlængelse af en allerede gældende undtagelse. Regeringen kan støtte undtagelsen, da det ikke er teknisk muligt i praksis at eliminere eller substituere kviksølv i denne anvendelse, og da beskyttelsesniveauet ikke vil være svækket. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

Kommissionen har den 17.12.2021 fremsendt delegeret retsakt om tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS-direktivet).

Kommissionen har vedtaget den delegerede retsakt med hjemmel i RoHS-direktivets artikel 5, stk.1, litra a), som et delegeret direktiv. Artikel 5 indeholder bestemmelser om tilpasning af direktivets bilag III og IV til den videnskabelige og tekniske udvikling.

Den delegerede retsakt er udstedt i henhold til TEUF artikel 290 og kan kun træde i kraft, såfremt Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder, i dette tilfælde indtil 14.02.2022. Fristen for indsigelse kan forlænges med to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med absolut flertal. Rådet træffer beslutning om indsigelse med kvalificeret flertal.

Rådssekretariatet har anmodet om eventuelle indsigelser fra medlemsstaterne senest den 21.01.2022.

Formål og indhold

RoHS-direktivet giver aktører og virksomheder mulighed for at ansøge om midlertidige undtagelser fra de begrænsninger, som et stof er underlagt under direktivet, eller fornyelse af eksisterende undtagelser.

Direktivets bilag III og IV indeholder en optegnelse over de materialer og komponenter i elektrisk og elektronisk udstyr, til specifikke anvendelser, som er fritaget fra begrænsning i henhold til direktivet.

For at en undtagelse ifølge direktivets artikel 5, stk. 1, litra a) kan optages eller fornyes på bilag III og IV skal det fastslås, at optagelsen eller fornyelsen ikke svækker den miljø- og sundhedsbeskyttelse, der ydes efter forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), og at en af følgende betingelser er opfyldt:

- Det er ikke teknisk eller videnskabeligt muligt i praksis at eliminere eller substituere dem ved hjælp af ændringer af udformningen eller materialer og komponenter, der ikke kræver anvendelse af materialer eller stoffer på listen i bilag II;
- Alternativernes pålidelighed er ikke sikret;
- Den samlede negative miljø-, sundheds-, og forbrugerbeskyttelsesmæssige indvirkning som følge af substitutionen er større end de samlede miljø-, sundheds- og forbrugerbeskyttelsesmæssige fordele herved.

Beslutninger om optagelse eller fornyelse af undtagelser og disses gyldighedsperioder skal tage hensyn til alternativernes tilgængelighed, substitutionens socioøkonomiske indvirkning og enhver potentiel indvirkning på innovationen.

Er ingen af ovenstående betingelser opfyldt, skal undtagelsen ifølge direktivets artikel 5, stk. 1, litra b) ophæves og fjernes fra bilag III og IV. I de tilfælde udløber undtagelsen tidligst tolv måneder og senest atten måneder efter beslutningen er truffet

Kommisionen modtog den 15. januar 2015 en ansøgning om fornyelse af undtagelse 2.b.4 i RoHS-direktivets bilag III for anvendelsen af kviksølv i lysstofrør til anden almenbelysning og specialformål. I januar 2020 sendte ansøgeren en opdateret ansøgning til Kommissionen.

Undtagelsen gælder i alle produktkategorier af elektrisk og elektronisk udstyr, som direktivet dækker, jf. RoHS bilag I.

Undtagelsen omfatter en uensartet gruppe af lyskilder, som er forskellige med hensyn til form, teknologi, anvendelse og formål. Kviksølv anvendes i udladningsrøret, hvilket er afgørende for at omdanne elektrisk energi til lys. Eksempler på niche-produkter dækket af denne undtagelse er:

- Lyskilder med bølglængder uden UV og blå lys, som blandt andet bruges til kontrol af chips i halvleder industrien
- Lyskilder anvendt ved check af korrekt farvematch
- Lyskilder anvendt i solcentre
- Terapeutiske lyskilder til medicinsk formål
- Antieksplodingslys kilder eksempelvis anvendt på boreplatforme

Kommissionens tekniske og videnskabelige vurdering fremhævede følgende forhold:

- denne undtagelse omfatter en lang række lyskilder med forskellige funktioner
- dataene om de specifikke lyskildetyper, der er omfattet af denne undtagelse, er i øjeblikket utilstrækkelige, og der mangler oplysninger om substitution af kviksølv i denne brede vifte af anvendelser. Den nuværende undtagelse bør forlænges med tre år for at give branchen mulighed for at sørge for mere detaljerede oplysninger til begrundelse af undtagelsen for specifikke lyskildetyper, der anses for at være omfattet af udtrykket "anden almenbelysning og specialformål"

- der er tilstrækkelige oplysninger om, at det ikke er teknisk muligt i praksis at erstatte kviksølv i to specifikke anvendelser, der er omfattet af denne undtagelse, nemlig i) lyskilder, der udstråler lys i det ikkesynlige spektrum, og ii) nødlamper, og derfor anbefales det i undersøgelsen at forny undtagelsen for disse anvendelser med den maksimale varighed på fem år

Kommissionen har vurderet, at en undtagelse kan fornys for den specifikke anvendelse, da det er vurderingen, at den ikke svækker den miljø- og sundhedsbeskyttelse, der ydes efter forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), og da kravet i artikel 5 stk. litra a) vurderes at være opfyldt med henvisning til, at det ikke er teknisk muligt i praksis at substituere eller eliminere kviksølv i de relevante anvendelser.

Kommissionen har vurderet, at undtagelsen kan fornys med en gyldighedsperiode på tre år for at muliggøre en rettidig fornyet vurdering af tilgængeligheden af kviksølvfri lyskilder til udskiftning af de mange forskellige lyskildetyper, der er omfattet af denne undtagelse, og fem år for lyskilder i det ikkesynlige spektrum og nødlamper, da substitution ikke er teknisk mulig i praksis i de kommende år.

Det delegerede direktiv forventes ikke at få nogen negativ indvirkning på innovationen på området.

Kommissionen har hørt ekspertgruppen for delegerede retsakter under RoHS-direktivet den 1. september 2016, den 29. oktober 2018 og den 21. oktober 2019.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt og kan gøre indsigelse mod den indtil den 14.02.2022, hvorefter denne frist kan forlænges med yderligere to måneder. Regeringen er ikke bekendt med, at Europa-Parlamentet har udtalt sig om sagen på nuværende tidspunkt.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt, hvor formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at retsakten er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

RoHS-direktivet er implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse om begrænsning af anvendelse af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr i EU (RoHS-bekendtgørelsen).

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det delegerede direktiv skal implementeres i dansk ret ved en tilpasning af RoHS-bekendtgørelsen, hvorved undtagelsen fornyes. Implementeringsfristen er seks måneder efter det delegerede direktivs ikrafttræden.

Økonomiske konsekvenser

Vedtagelse af det delegerede direktiv forventes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller EU's budget. Den skønnes heller ikke at medføre samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser, da den bevarer status quo.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Vedtagelse af det delegerede direktiv vurderes ikke at svække beskyttelsesniveauet i Danmark, da det viderefører status quo.

Høring

Et notat om retsaktens har været i skriftlig høring i EU-Miljøspecialudvalget, hvor der er indkommet bemærkninger fra Rådet for Grøn Omstilling. Rådet finder, at for nogle af de anvendelser, hvor der er fastsat en forlængelse af undtagelsen i 3 år, bør denne periode reduceres, for at tilskynde til udviklingen af alternativer. Det bemærkes hertil, at i de tilfælde, hvor undtagelserne forlænges i 5 år, er substitution af kviksølv ikke teknisk muligt, og forlængelsesperioden fastsættes under hensyntagen hertil. I de tilfælde, hvor der forlænges med 3 år, er der tale om områder, hvor der ikke på nuværende tidspunkt findes alternativer, men hvor indrømmelse af en periode, til at tilvejebringe flere oplysninger om alternativer eller begrundelser for fortsat anvendelse af kviksølv, vil medvirke til at understøtte både udviklingen af alternativer, men også behovet for at kunne markedsføre sine produkter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den delegerede retsakt forventes at opnå støtte fra et kvalificeret flertal af medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Der er tale om en midlertidig specifik anvendelse af kviksølv, som har en samlet uændret påvirkning af beskyttelsesniveauet. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.